

Belviz 175 ezer holdon

A vízügyi igazgatóságok a szombati 12 helyett hétfőn már 18 folyót vígyáztak első, második- és harmadfokú árvízvédelmi készültségben. A Tarnán és a Zagyva felső szakaszán hétfőn harmad fokról elsőre, a Sajón második fokról ugyancsak első fokúra mérsékeltek az árvízvédelmi készültséget. A Zagyva torkolati vidékére és az Ipoly felső szakaszára ki kellett rendelni a harmadfokú készültséget. A hétfő délutáni jelentések szerint azonban az Ipoly Balassagyarmatnál 17, a Zagyva pedig Jászteleknél 118 centiméterrel apadt. A Körösök völgyében újra első fokú készültséget és megerősített figyelőszolgálatot tartanak, a Dunántúlon pedig a Rába felső szakaszán és a Sión.

A Rákos és a Szilas patak medre az utóbbi napokban teljesen megtelt, sőt a Rákos patak a XVI. kerületben ki is lépett medréből. Gyors intézkedésre azonban nem volt szükség, mert a víz mezőgazdasági területre húzódtott.

Az országban a szombati 90 000-ről vasárnapra 160 ezerre, majd hétfőre 175 000 holdra növekedett a belvízzel borított terület. A vízügyi igazgatóságok 135 nagy teljesítményű szivattyútelepe és 107 hordozható szivattyúja másodpercenként 277 köbméter vizet emel át a belvízcatornákból a folyókba. Az utóbbi 24 órában már nem kaptak lényeges vízpótlást a megáradt folyók, patakok és a belvízzel borított területek, így a szakemberek véleménye szerint tovább mérséklődik a belvízborítás növekedésének üteme.

TANTÁRGY: a honvédelem

Nem osztályozzák, mégis fontos Az első tapasztalatok

Nemely pedagógusnak az a véleménye, hogy „nem is olyan fontos, s mellékes tantárgy” a honvédelmi oktatás. Ott, ahol ilyen nézet van, elsősorban az iskola igazgatójának kell megértenie: egyáltalán nem mellékes tantárgyról van szó, szerepe nem vehető félvállról.

Sok, gondos, elismerést érdemlő felkészülés történt az új tantárgy oktatására. A főmunkával foglalkoztak és foglalkoznak az iskolákban, nemcsak a tanácsok végrehajtó bizottságai, hanem működési területüknek megfelelően a párt-végrehajtó bizottságok is. Ezek a megbeszéléseken is kidomborodott, hogy a honvédelmi oktatás az iskolákban — a hazafias nevelés elemeként — nem egyszerűen „iskolai”, hanem politikai kérdés. Ebben az is benne van, hogy mindenütt és mindenkor igényesen, jelentőségének megfelelően kell vele foglalkozni.

A „próbaév” eddig eltelt része feltétlenül pozitív. Az eddigi elméleti és gyakorlati órák megelégteltek céljuknak, bár igaz, némely iskolában kisebb zökkenők is előfordultak, aminek a tanulságait levonták. A tulajdonképpen „vizsga” ezután következik. A második félévben kerül majd sor az iskolákban a honvédelmi napokra, amelyeknek a keretében tereptan, járőrverseny és lövészet is lesz. A honvédelmi napokra már most készülnek. Oktatási napokról van itt szó, amit komoly és ugyanakkor a diákoknak élményt adó tartalommal kell telíteni. Az oktatási napot azért hangsúlyozzuk, mert egyik-másik iskolában van olyan vélemény, hogy „csak szimpla kirándulásról” lesz szó. Igaz, kirándulásról is be-

szélhetünk, de a tulajdonképpen tartalom elsődlegesével.

Több dologban még intézkedések kellenek, illetve van, ami tisztázásra vár. Az MHSZ aktivistái, az iskolák patronálók különböző munkahelyeken dolgoznak. Az iskolai oktatás többségében délelőtt van, amikor a patronálók dolgoznak. Viszont a szakoktatásnál ott kell lenniük. Ez jó néhány esetben az adott munkahely vezetői, dolgozói körében olyan véleményt szül: „már megint elkérekdedett, miért nem munkaidőn túl csinálja, megint cselleng.” A patronálók a tevékenységükért fizetséget nem kapnak. Indokolt kérdés, hogy valamilyen üzem, intézmény vezetői értsék meg: az MHSZ aktivistái a honvédelmi oktatás segítségével társadalmi kötelezettséget teljesítenek. Olyan feladatot, amit mások nem végezhetnek.

Lényeges, hogy a foglalkozások — elsősorban a lövészetek — a lehető legnagyobb körülmények között történjenek, szigorúan megtartsák a biztonsági előírásokat. Itt kell megjegyezni, hogy a szegedi lőtér már jelenleg is szűk. Ezért már most szót kell tenni: újabb lőtér vagy lőterek kellenek. Viszonylag kevés szegedi általános és középiskolában van lövőde, ahol légfegyverrel lehet gyakorlatozni. Lövőde kis költséggel létesíthető, s mivel hasznos, szórakoztató, az iskolák igazgatóinak érdemes módot keresni életrehívására. Az új tantárgyra jellemző, hogy a diákok szívesen befogadják. Erre a lényeges motivációra bízton építhetünk.

M. S.

Szputnyik-figyelő

A Szovjetunió Tudományos Akadémiája új szputnyikfényképező távcsövet ajándékoz a magyar csillagászoknak és geodétáknak. Az új AFU—75 típusú kamera automatikusan követi az égen gyorsan mozgó mesterséges holdakat.

Nagyobb vásárlóerő, nagyobb kereslet

Talán a legbékésebb energia a világon a vásárlóerő. Nem is igen kérkedik vele senki. Akinek van belőle, legszívesebben szabadulna tőle. Itt a pénz, ott a bolt, gyerünk, vegyük meg gyorsan a krumplit, a televíziót, s jól van.

Bár ilyen egyszerű lenne! De — hogy a példánál maradjak — nagyon drága a burgonya, televíziós készülék pedig alig akad mutatónak. Itt a baj. A vállalatok 1968-as tevékenységéből elért nyereség és a foglalkoztatottság 6 százalékos emelkedése alaposan megnövelte a város lakosságának vásárlóerejét. A kérdés: fel tudott-e zárközni az igényekhez Szeged kereskedelme?

Nagyjából és egészében igen. Az új kereskedelempolitikai célkitűzések az új gazdasági mechanizmus első évében megvalósultak. Igaz, a felkészülés időben, még 1967-ben megkezdődött, az elért eredmények tehát körültekintő és folyamatos munka következményei. A lakosság véleménye is az, hogy javult az áruellátás, nőtt az üzletekben a választék és udvariasabbak a kereskedők, mint akár egy évvel korábban. Különösen jobb az ellátás például hús- és hentesárukban, tejtermékekben, édességfélékben. Valószínűleg ennek köszönhető, hogy az élelmiszer-kiskereskedelem forgalma az országos átlagnál is erősebben nőtt Szegeden. A kereslet és a kínálat egyensúlyban volt. A vegyesipar-cikk-szaktámban már gyakran közvetlenül az ipartól szerezték be az árut, ami igen hasznos módszernek bizonyult. Sokat javult a vas-műszaki szakma — annak ellenére, hogy a tévé „hiánycikk” lett, aminek nem ők, hanem a számukra előnytelen ármegállapítás az okozója. A textilfeléket elosztó nagykereskedelmi vállalat forgalma némiképp csökkent. A kiskereskedelemben a több szektor — tanácsai, állami, szövetkezeti, sőt magán — egészséges versenyszellem kibontakozásához vezetett.

Sok minden javul, de sok minden jogosan bosszantja még a vásárlókat. Amíg például több az úgynevezett exkluzív áru — s ez jó —, sok az olyan cikk, amely éppen az utóbbi évben tűnt el az üzletekből. Nemcsak a tévé vagy a leszállított áru hűtőszekrény tartozik ezek sorába, mert amióta megszűnt Szegeden az aprócskák-bolt, az ott árusított alkatrészek, kellékek sem kaphatók sehol. A választékkal sem lehetünk mindenben elégedettek: a divatcikk, női fehérnemű után gyakran kell felutazniuk a vásárlóknak Pestre. Persze, csak akkor, ha van hozzá idejük és pénzük.

Az idő is pénz azonban. Sajnos nagyon sok időt kell fordítani Szegeden a bevásárlásra. Még néhány belvárosi élelmiszerboltban is kevés az áru, négy-öt üzletet végig kell járni olykor ahhoz, hogy az ember mindent megkapjon. A kiszolgálás gyorsítására tehát többet kellene gondolniuk a kereskedelem vezetőinek. Régi, de most új módszere lehetne az egy helyben fizetés. Ne kelljen a vásárlóknak pultról pénztárhoz, pénztártól pulthoz sétálni, s mindenütt várakozni, ha egyszer nem muszáj.

Mind nagyobb a város idegenforgalma, többen járnak be dolgozni Szegedre, sokan ideköltözönek, tavaly év végén 11 ezer idén 21 ezer lesz azoknak a száma, akik szombatontként nem dolgoznak. Az újabb vásárlóerő jelentkezése és a vásárlási napok változására a kereskedelemnek mielőbb fel kell figyelnie. Több új és korszerűsített, átalakított üzletre lenne máris szükség!

A peremterületek üzletei kicsik, rosszak, elhanyagoltak. Karbantartásukra, rendbehozásukra alig költenek, sőt némelyiket meg is szüntették. Ezeket a helyeket tehát nemhogy javult volna, romlott az ellátás. Gondolni kellene most már az újonnan születő városrészekre is. Az épülő Tarján-telep Makó, a tervezett dél-nyugati városrész Szolnok nagyságú lesz. Nem szabad az utolsó percig hagyni ezek kereskedelmi hálózatának megfelelő kiépítését. A Tarjántelepen már így is súlyos késésben vagyunk!

Nyilván vannak még a régiből „öröklött” problémák, gátak, az elmondott hiányosságok nagy része is még ezekből ered. Egy kurta év kevés ahhoz, hogy gyökeres változást hozzon, ezt nem is várhatta senki. Olykor sokkal több lehetőségre volna szükség, máskor még a meglevőket sem merik felhasználni. A javulás lassú, de feltétlenül biztató.

Fehér Kálmán

Hol a megértés?

Egy „makacs” ktsz és a csökkent munkaképességűek ügye

Jó néhányan vannak, akik baleset következtében veszítettek munkaképességükből. Az esztergályos, a kovács vagy a kőműves többé nem folytathatja eredeti szakmáját, s élete végéig tetlenségre lenne kárhoztatva, ha nem adódna körülményeihez igazodó munkaalkalmom. Mert rendszerint a gyógyulás után újra dolgozni akarnak, hasznukra kívánnak lenni maguknak, családjuknak. Szerencsére 1957 óta Szegeden is működik olyan üzem, ahol a rokkantak újból pénzt kereshetnek. A nemrég FÉMTEX névre keresztelt kisipari szövetkezet kisebb zökkenők után jól megtalálta a helyes arányokat. Mintegy 70—75 százalékban valóban csökkent munkaképességű embereket foglalkoztat, s emellett gazdaságosan is dolgozik. Az a ritka kedvező helyzet alakult ki, hogy egy kiegészítő intézmény — szükségmegoldás — változott életképes, önfenntartó, sőt számottevő nyereséget hozó vállalkozássá. Az iparosodó Szegeden fontos a FÉMTEX létezése, fejlődése.

Kérés

Sajnos, az alapvető, fejlődéssel együttjáró probléma a FÉMTEX-nél is jelentkezett: 1968-ra, 1969 elejére szűkek, zsúfoltak lettek a műhelyei, csaknem 300 nem teljesen egészséges dolgozójának már nem tud megfelelő munkakörülményeket, speciális ellátást biztosítani. Nem csoda, hogy a szövetkezet vezetői — korlátozott

anyagi adottságaikhoz mérten — minden kínálkozó lehetőséget igyekeznek megragadni. Szinte megoldottnak látták nagy gondjukat, amikor tavaly a Szegedi Szerszámkovács Ktsz új üzemházba költözött. Megkapják a régi „levett ruhát”, a szerszámkovácsok Rákóczi utcai telepét — gondolták. Annál inkább remélték ezt, hiszen a szövetkezeti mozgalomban nem ritka hasonló segítség. Különösen akkor nem, ha a kérő még ellenszolgáltatást ígér.

Államhatalmi úton

Természetesen a csökkent munkaképességű dolgozók vezetői nem adták fel a „harcot”, s más módszerrel, államigazgatási úton kívántak hozzájutni az üzemhez. Valamennyi fórum igazat adott a FÉMTEX-nek, pedig a szerszámkovács ktsz vezetői a szegedi városi tanács-tól kezdve az Építési és Városfejlesztési Minisztériumig elmentek kifogásolással. Legutóbb a szegedi városi tanács vb elnöke is úgy döntött, hogy a FÉMTEX-et illeti a Rákóczi utcai műhely. S mivel nincs tovább reális államigazgatási, jogi fórum, nincs fellebbezési lehetőség, megszületett a kilakoltatási határozat, azaz szerint február 28-án, pénteken határozottan a szerszámkovács ktsz-t.

A felszabadulás után még nem volt arra példa, hogy egy szocialista gazdálkodó

szervet — ktsz-t is — ilyen államhatalmi úton kelljen jobb belátásra bírni. Még nem volt arra szükség, hogy egy üzemet, vállalatot, vagy ktsz-t kilakoltassanak azért, mert önszántából nem lett volna hajlandó a törvényt végrehajtani.

Még nincs késő

Persze, a dolognak van egy másik oldala is: a szerszámkovács ktsz új üzemházához ingyen jutott. Az új üzemházat, ahova átköltözött már, több mint 10 millió forintot beruházással a szövetkezeti mozgalomtól kapta; az új mechanizmus előestéjén jóváírták a szerszámkovács ktsz-nek adott hitelt. Furcsa, hogy a szerszámkovács ktsz vezetői erről egyszerűen megfeledkeznek, s csak a tulajdonosi jogosultságok megsértéséről, igazságtalanságról beszélnek. Még azt sem restek mondani, hogy „megidézik a nagy nyilvánosságot”, a televíziót, a rádiót, a lapok munkatársait a pénteki kilakoltatásra — az „igazságtalanság” leleplezésére.

Még nincs késő ahhoz, hogy a szerszámkovács ktsz vezetői még egyszer felülvizsgálják álláspontjukat és önként teljesítsenek egy jogos kérést. Szocialista rendünk frott és íratlan törvényei, a segítségnyújtás kötelessége mindenképpen ezt parancsolja.

Matkó István

Épült: 1957—1969

Üzletház a Mérey utcában

(21.) Dugadölt kis földszintes házak, üres telkek, dzsungelnek is beillő udvarok álltak még 10—12 évvel ezelőtt az azóta mondhatni nagyvárosivá kiépült Mérey utcában. Az üzletház — Barabás Ernő terve — akárcsak egy szalag, összefogja a telekbelsőkben épült lakóházakat.

KEDD,
1969. FEBRUÁR 25.

DÉLMAGYARORSZÁG 3